

Olomouc, červený kostel, 24.listopadu 2024
Poslední v církevním roce

Čtení: Mt 25, 1-13

Text: Ž 126, 1-6

Písně: 159, 11, 607, 770, 328, 775

Introit: Bloud si v srdci říká: „Bůh tu není.“
Všichni kazí zohavují, na co sáhnou, nikdo nic
dobrého neudělá. Hospodin na lidi pohlíží
z nebe, chce vidět, má-li kdo rozum, dotazuje-li
se po Boží vůli. ...Až Hospodin změní úděl svého
lidu, bude Jákob jásat. Izrael se zaraduje.

Ž 14, 1-2.7

Poslání: Zj 21,1-4

Požehnání: Nu 6,24-26

Blaze člověku, jenž sílu hledá v tobě, těm, kteří se vydávají na pouť, ... vždyť Hospodin Bůh je štít a slunce, dárce milosti a slávy. Ž 84,6.12a

Ž 126, 1-6: *Poutní píseň. Když Hospodin úděl Sijónu změnil, bylo nám jak ve snu.² Tehdy naše ústa naplnil smích a náš jazyk plesal. Tehdy se říkalo mezi pronárody: "Hospodin s nimi učinil velké věci."³ Hospodin s námi učinil velké věci, radovali jsme se.⁴ Hospodine, změň náš úděl, jako měníš potoky na jihu země!⁵ Ti, kdo v slzách sejí, s plesáním budou sklízet.⁶ S pláčem nyní chodí, kdo rozsévá, s plesáním však přijde, až ponese snopy.*

Zpěvák dnešního žalmu říká, má důvod k radosti. Bodejť ne, když věděl, že stáli o to, aby došlo k nějakému obratu v jejich životě: *Kéž už přijde Izraeli ze Sijónu spása! Až Hospodin změni úděl svého lidu, bude Jákob jásat, Izrael se zaraduje (Ž 14,7).* Pak se to stalo! Z ničeho nic skončila doba odloučenosti, nejen od jejich domoviny, ale i od Hospodina, když neměli dostupný chrám jako jeho sídlo.

V jejich životech mohlo nastat něco nového, něco určitě bližšího vůli Boží v naději, že po vysvobození by lid Boží mohl začít opět kvést. Zažili něco, co přišlo jako ve snu. Ve snu se mohou stát věci opravdu neskutečné, na tu či onu stranu, jak hrozné, tak i povzbudivé. Snění každého, kdo je navíc v útlaku nebo krizi je zaměřeno na to, kdy že takový stav skončí a on jej opustí. Nakonec takové snění i každého, kdo onemocní, nebo přijde o sílu spravovat svůj život. Izraelci něco takového zažili, doba nešťastná končila ... *a bylo nám jak ve snu.* To je ta pro ně nečekaná skutečnost. Co bylo obsahem přání a snění, třeba při řeckách babylonských nebo v nějakých otrockých poutech, to se jako by z ničeho nic stalo. To mohli prožívat. To se jich hodně intenzívně dotklo! Štěstí veliké! Smích, radost a všechny projevy euforie jsou na místě a

chápeme je dodnes. Zvláště, když to také známe. Kolikrát se v dobách totalitní a autoritářské nesvobody církev modlila za svobodu? Mokrát! A málokdo tomu věřil, většina se v bývalém systému musela udomácnit a s tím systémem sžít, někdo to udělal i s jakousi tvořivostí. Nebylo mnoho těch, kdo by si připouštěli, že sen o svobodě nebyl tak zcela bláznivý a že se jednou stane skutečností, že to bude reálná událost a zážitek. I nám se to stalo. Sice dnes do toho dění vidíme víc a víme, jak byly mnohé věci na hraně. Ale vlastně to bylo hladké, prý až sametové. A po pár dnech se odporoučeli zaklánači režimu na věčné časy. Někdo to připsal Anežce Přemyslovně, jiný nemohoucnosti vládců trochu omezených sama sebou nebo socialistickým internacionalismem. Možná jen malá část, a doufám, že právě ta část z církví, děkovala Pánu Bohu podobně jako židé v dnes čteném žalmu.

Jenže, v to krátkém žalmu je jedna zvláštnost! Tento 126. žalm nezůstává soustředěn pouze na to mimořádně krásné v minulosti. Co bylo prožité, přivlastněné, s čím se člověk ztotožnil. Onen žalm má pouze šest veršů, první polovina /tři verše/ popisuje to, z čeho se radovali, co pro ně bylo takovým nečekaným naplněním nějakého snu. Jako by to mělo důležitost jen částečnou. A druhá polovina žalmu začíná vlastně divně: namísto toho, aby žili

dlouho euforicky z minulé události, kuli cosi dál: *Hospodine, změň náš úděl, jako měníš potoky na jihu země!* Jako kdyby nebylo hotovo, jako kdyby to naplnění snových očekávání nestačilo. Jako kdyby ten úděl a změny, kterých bylo třeba, měly mít pokračování. Jako kdyby chybělo úplné dotažení. Když se tam uvádí přirovnání, že změna údělu může být podobna změně toku potoka v přírodě, tak se žádá docela významná změna. Voda sama si přece umí najít nejlepší cestu krajinou. Změnit potoky na jihu země může znamenat, aby zdroje svěží vody mířily jinam. Možná to chce naznačit, že obnovené požehnání Boží blízkostí by mělo zaměřit třeba tam, kde se nedá nic očekávat a kde poměry stále vykazují jakousi neměnnou danost. Tam se změna, a to jakákoliv, třeba právě na jihu v poušti, vlastně nečeká ani nepředpokládá. Důraz je kladen na zásadní změnu k tomu nejlepšímu. Jde o něco nemyslitelného a velkého, a právě o to ten svědek žádá. Toho však je schopen Bůh svým dopuštěním. Doplnuje to příkladem zemědělce nebo zahradníka – vždy sejí pro naději. Někdy jsou však okolnosti natolik nepříznivé, že semeno je zaseto spíše se slzami než s vyhlídkou na výnos (v.5+6). Ale i za příznivých okolností může být výsledek neúspěšný. I když při setí není nutně zaručen výnos, protože okolnosti během růstu lze jen stěží ovlivnit, musí se přesto zasít. Výnos však je zaručen právě tehdy, když Boží ruka zasáhne milostí a udělí očekávané požehnání. To je to podstatné, oč jim nejvíce šlo, o co nejvíce stáli. Vlastně, to potřebovali!

V nedávném zpěvníku jsme měli píseň: *Mně slovo „věčnost“ temně zní* /EZ 359/. V současném zpěvníku už není. Vzhledem k tomu, že všechno, i v církvi a našich životech, se více méně silněji a silněji vztahuje k zemi a pozemskosti a k materiálu, něco jako věčnost, musí temně znít stále. Dnešní neděle je poslední v církevním roce, navíc je v jistých oblastech a zemích brána jako připomínka zemědělných, jinde jako neděle věčnosti. Opět jde souvislosti, které znějí jaksí ponuře. Kupodivu pro tuto neděli doporučená biblická čtení, nejsou tak temně nasměrovaná, mají v sobě sílu pro současnost. Je to díky tomu, že právě přesah do věčnosti je krásně smysluplný.

Tím se dostáváme k něčemu, co mnoho lidí kolem nás vlastně nedokáže chápat. Nevím, co je na vině, ale bezpochyby významné je, že žijeme v době značného stupně přizemnění nebo uzemnění. Vztahy, život, city, naděje, lásku, kuráž, vlastenectví, společenské zájmy a mnoho dalšího, spojujeme s přizemními očekáváními a dosahy, někdy především materiálními. Smysl života je materiální, rození dětí jakbysmet. Všude výhodnost a nevýhodnost, nárok a efektivita. Právě jen to, co je na dosah a k mání, je cenné a smysluplné. Zkrátka pověstný vrabec v hrsti a trochu zbytečný holub na střeše. Znovu a znovu se to vrací, a co je nejhorší, vrací se to i tehdy, kdy jde o hodnoty, principy, ze kterých má vyrůstat a z nich zrát ovoce dobré budoucnosti.

Možná jste viděli zajímavý dokument o závěru života Václava Havla. Kromě celé řady vcelku milých a

úsměvných záběrů, se tam opět ukázalo něco, kolem čeho kroužil asi po celý život. Totiž: Často mluvil o tom, že se domníval, že člověk je nějak opečováván jaksi zvenčí. Když ho vezli na křesle a šlo o jeho závěrečné dny a týdny, meditoval, čím to je, že člověk stále má nějakou naději, i když už viditelně nemá nic. A opět to tam řekl, že se domnívá, že ta zvláštní naděje přichází odjinud.

To je to prastaré: ‚Dokud dýchám, doufám‘ /Dum spiro, spero, *snad Cicero*/. Anebo to novější: ‚Když si přečtete dějiny, zjistíte, že křesťané, kteří udělali nejvíce pro současný svět, byli právě ti, kteří nejvíce mysleli na ten příští.‘ /C.S.Lewis/. To je to specificky křesťanské, to je ten vliv věčnosti. Která není nějakým poshověním si v záhrobí. Věčnost „není život v nějakém jiném čase, nýbrž vystoupení z času, či přestupování z času do věčnosti“ /J.Heller, Stezka ve skalách, Kalich 2006, 272/. To je ten zvláštní podnět pro život člověka vyznávajícího Boha, aby vystupoval právě ze svého času a žil z toho nejlepšího, co může znát. A došel až k poušti, která se zazelená nebo ke kříži, který není ani koncem, ani umíráčkem.

Jsou lidé, kteří svou lidskou budoucnost, tedy svůj život v čase, nebo život druhých příliš neřeší. Že prý až to přijde, tak se zařídím!, říkávají se zvláštním nadhledem švejkovské moudrosti. Když to přeženu: až přijde Vítězný únor, tak se zařídím! Málokoho napadlo, že by měl tak přemýšlet a žít, a tak se opírat o Boha pravdy a naděje, aby k nějakému divnému únoru nikdy nedošlo. Proto se

asi člověk k poselství toho žalmu tak málo vrací. A možná proto také slovo věčnost temně zní!

Věčnost je zařazena na konec církevního roku, ale třeba jen proto, aby se už před okraj této neděle věřící veřejnost podívala směrem k adventu. K tomu pozoruhodnému znamení věčnosti, které dovoluje, aby vystupování z našeho času mělo smysl, mělo účel a pomáhalo tomu, aby to, co se zasévá s nejistotou, zdárně došlo ke žni.

Na jednu věc onen svědek žalmu 126. myslet neměl a nemohl. Asi ani nedokázal tak moc vyjít ze svého času, aby viděl to pozoruhodné naplnění třetího dne po Velkém pátku. Kdy se ukázalo, že člověku nemusí a nebude hrozit majestát nějakého nevzhledného kostlivce s kosou, nýbrž vítat půvabný čin Boží lásky a svobody. Ten dovolil, aby se pro jednu úděl jeho lidu změnil, protože jeho život formuje Boží Syn a Spasitel Ježíš Kristus. Uchopitelné to není, hmatatelné už vůbec a materiální ani náhodou. Ale je to dar, se kterým se člověk může uchylovat k zázraku Boží moci. Kdy smí mít naději, i když ji má možná trochu v nečase. Ale do všech nečasů patří lidé, kteří se jimi nedají udolat ani zpracovat. Bude-li takto k nám hořít skrze Krista věčnost, nemusí být ani trochu tak temná jako temnosti, které v našem světě tvoří mnozí mocní i ne-mocní současníci.

Amen